

Εθνικές Επιτροπές Δικαιωμάτων και Βιοηθικής

I. Γενικά

Με το σχέδιο νόμου για την ίδρυση των Εθνικών Επιτροπών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Βιοηθικής που συζητούμε σήμερα στην Επιτροπή Θεσμών του Κοινοβουλίου η Κυβέρνησή μας προχωρεί στη δημιουργία δύο θεσμών με πρωτοποριακό χαρακτήρα.

Με σταθερό γνώμονα της πολιτικής μας την ενίσχυση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών του πολίτη, κάνουμε το αποφασιστικό βήμα για την καθιέρωση ανεξάρτητων δημόσιων αρχών σε νευραλγικούς τομείς της προστασίας των δικαιωμάτων.

Πρωτοβουλίες της τελευταίας διετίας, όπως η θεσμοθέτηση του Συνηγόρου του Πολίτη, της Επιτροπής για την προστασία των προσωπικών δεδομένων ή η αναβάθμιση του ρόλου του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, μετέβαλαν άρδην το τοπίο στη σχέση του πολίτη με την εξουσία, διαμορφώνοντας ένα σύγχρονο πλαίσιο για τη θωράκιση και διεύρυνση της ελευθερίας όλων μας.

Παρακολουθώντας και συμμετέχοντας ενεργά σε ένα διαρκώς αναπτυσσόμενο διεθνή προβληματισμό για τα δικαιώματα και την προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας θεωρούμε ότι το πλαίσιο που διαθέτουμε πρέπει να συμπληρωθεί με νέους θεσμούς. Σε μία περιρρέουσα ατμόσφαιρα πρωτόγνωρων οικονομικοκοινωνικών ανακατατάξεων και ραγδαίων τεχνολογικών εξελίξεων που τείνουν να αλλάξουν εντελώς την εικόνα του κόσμου, διεθνείς οργανισμοί - όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης - αλλά και ορισμένες χώρες αναγνώρισαν τη σημασία της δημιουργίας συμβουλευτικών οργάνων που μπορούν να συμβάλλουν στην βελτίωση του καθεστώτος των ελευθεριών σε ευρύτερες περιοχές της δημόσιας ζωής.

Είμαστε υπερήφανοι που η Ελλάδα βρίσκεται στην πρωτοπορία αυτών των εξελίξεων με τη δημιουργία των δύο αυτών Εθνικών Επιτροπών. Το προσωπικό ενδιαφέρον του Πρωθυπουργού είναι έντονο. Γι' αυτό, και οι θεσμοί που εισάγουμε υπάγονται απ' ευθείας στην αρμοδιότητά του.

II. Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Με την ίδρυση της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου θεσμοθετούμε ένα “παρατηρητήριο” της προστασίας των δικαιωμάτων στη χώρα μας. Είναι γνωστό ότι η Ελλάδα ανήκει στις χώρες εκείνες όπου η προστασία της ελευθερίας και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας ήταν ανέκαθεν σεβαστή. Η Επιτροπή αποβλέπει περισσότερο στο να διατηρεί σε καθημερινή εγρήγορση την κοινωνία αλλά και την πολιτεία, ώστε οι μεγάλες αλλαγές που συντελούνται να μην επηρεάζουν αυτή την κατάσταση, που συνιστά ύπατη αξία για κάθε σύγχρονη κοινωνία. Η Επιτροπή έχει ως αποστολή να ερευνά, να γνωμοδοτεί και να ενημερώνει τη Βουλή, την Κυβέρνηση και την κοινή γνώμη σε κάθε ευκαιρία που της παρουσιάζεται.

Η αντιπροσωπευτικότητα της σύνθεσής της εγγυάται την ανεξαρτησία της. Την ανεξαρτησία της εγγυάται εξάλλου η συμμετοχή σε αυτήν Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων που δραστηριοποιούνται ενεργά στην περιοχή της προστασίας των δικαιωμάτων. Επιθυμώ να τονίσω ότι μία Κυβέρνηση που προτάσσει στην πολιτική της την υπόθεση των δικαιωμάτων και της ελευθερίας του πολίτη δεν βλέπει ως αντιπάλους αλλά συμμάχους τους ενεργούς πολίτες. Ενδιαφέρεται ιδίως για την ανάπτυξη μίας ζωντανής “κοινωνίας πολιτών”, όπου η αυτονομία και η ευθύνη συμπορεύονται. Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις μας δείχνουν αυτόν τον δρόμο. Γι’ αυτό επιθυμούμε να αναδειχθεί ο ρόλος τους στο πλαίσιο της Επιτροπής για τα Δικαιώματα.

III. Επιτροπή Βιοηθικής

Η ίδρυση της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής ανταποκρίνεται, εξάλλου, σε μία νεωτερική ανάγκη: την παρακολούθηση και αποτελεσματική αντιμετώπιση των σύνθετων ηθικοκοινωνικών ζητημάτων που αναδεικνύει η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας στους τομείς της ιατρικής, της γενετικής και γενικά των βιολογικών επιστημών. Ανάλογες επιτροπές λειτουργούν ήδη σε αρκετές χώρες, ενώ το Συμβούλιο της Ευρώπης υιοθέτησε πρόσφατα σχετική Σύμβαση, την οποία η χώρα μας έχει ήδη κυρώσει μεταξύ των πρώτων.

Και η Επιτροπή αυτή θα λειτουργεί συμβουλευτικά προς την Πολιτεία ιδίως στο πλαίσιο της νομοθετικής πρωτοβουλίας σε ανάλογα θέματα. Παράλληλα μεριμνά για την

επιστημονικά έγκυρη ενημέρωση της κοινής γνώμης. Η Επιτροπή θα συγκροτείται από επιστήμονες υψηλού κύρους και θα μπορεί να προσκαλεί εμπειρογνώμονες από το εξωτερικό.

IV. Επίμετρο

Με το νομοσχέδιο που προωθούμε επιθυμούμε να καταδείξουμε, για μία ακόμη φορά, ότι στο στόχαστρο της πολιτικής μας βρίσκονται τα πραγματικά μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα και θα αντιμετωπίσει στον αιώνα που έρχεται η κοινωνία μας. Πολλοί δεν μπορούν ίσως να αντιληφθούν ότι η πολιτική μας, ιδίως η πολιτική μίας προοδευτικής Κυβέρνησης, δεν περιορίζεται στη διαχείριση της καθημερινότητας και δεν παραμένει καθηλωμένη στα δεδομένα του παρελθόντος. Αντίθετα, εμπνέεται από τις προκλήσεις του μέλλοντος και θέτει στέρεες βάσεις για την αντιμετώπισή τους. Αυτό είναι το κύριο μήνυμά μας προς την κοινωνία.

Αθήνα, 19 Οκτωβρίου 1998